

Nespokojenost je základ pokroku

24.1.2024 - | Městská část Praha 7

Co se stane, když teď ohlásí výjezd? Budu za vámi muset přijít znovu? Zařídil jsem si to, ale určitě můžete přijít znovu. (Nakonec se opravdu asi po pěti minutách rozhovoru spustil poplach, pozn. red.)

Do kolika let běžně hasiči slouží? Chodí dříve do důchodu?

Do klasického důchodového věku tady nevydrží nikdo. Možná ti, kteří se přesunou do nějaké kancelářské profese, ale aby člověk stíhal mladší hasiče v klasickém režimu, to už v důchodovém věku a ani před ním jednoduše nejde. Teď se aktuálně řeší, zda by hasiči měli mít možnost odcházet do důchodu dříve.

Co tedy dělá hasič před důchodovým věkem?

Bud' dá výpověď s tím, že má nárok na určitou výsluhu, která se počítá podle toho, jakou má hodnost, funkci, zařazení. A pokud na to fyzicky má, tak nastupuje do nějakých lehčích profesí, ať už je to ostraha objektu, nebo funkce, v níž fyzická zátěž není tak velká. Každopádně k výsluze je obvykle potřeba si něco přivydělat, protože samotná člověka neuživí. Ale každý to má samozřejmě trochu jinak.

Hasiči mají své jednotlivé specializace. Co přesně děláte vy?

Já jsem technik, takže mám na starosti věcné prostředky, které jsou na stanici uloženy – hadice, proudnice, žebříky, takové ty věci, se kterými se na vozidle běžně pracuje. Veškeré sekyry, krumpáče, motyky, cokoliv, co vás napadne, je toho spousta. Většinou se to dělá tak, že pokud je hasič starší, může dostat na starost právě technickou službu nebo službu chemickou, pod níž spadají třeba dýchací přístroje, nebo službu spojovou – vysílačky. Pak jsou ještě specifictější specializace – potápěči, lezci, záchranáři pod vrtulníkem – ti jsou po Praze rozmístěni na různých stanicích. A od toho se potom pochopitelně odvíjí i plat. S každou specializací člověk stoupá výš a je za to nějakým způsobem adekvátně odměněn. No, adekvátně... (smích)

Řekněme, že by to mohlo být i lepší.

V uvozovkách adekvátně. Přes další odbornosti se z řadového hasiče nakonec může stát velitel družstva, velitel čety, velitel stanice – to jsou potom ale už důstojnické pozice. Pokud se budeme bavit o klasických poddůstojnických pozicích, takovému hasiči se říká „mokrý hasič“ nebo se taky s oblibou používá pojem „lopata“, tak ten se může specializovat právě na technickou, chemickou nebo spojovou službu.

A pak jsou řadoví hasiči, kteří zatím žádnou specializaci nemají...

Nováčci. Ti musí projít výběrovým řízením. Musí splnit fyzické testy a potom psychotesty. Což je filtr, přes který dnes už spousta lidí neprojde.

Prý je dnes obrovským problémem právě fyzika.

Ano, to opravdu je docela zásadní problém, dřív to tak nebylo. Já bych to ale neoznačil jako nějakou dobovou věc, jde spíš o to, že dřív nebylo tolik zájemců. Dřív se k hasičům hlásili spíš jen lidé, které to hodně zajímalo už odmala, věnovali se tomu třeba u dobrovolných hasičů a počítali s tím, co se od nich bude očekávat. Dnes je ale hasičů obecně nedostatek, takže jich musí nastoupit velké kvantum a procentuálně z toho samozřejmě vychází, že spousta lidí vůbec neví, co se od nich bude chtít, a nemají fyzické předpoklady, takže na tom potom můžou pohořet.

Jak probíhá zaučení, pokud nováček projde nastaveným filtrem?

Pokud nováček projde filtrem, tak je přidělený na konkrétní stanici, ale pořád to ještě není hasič. Musí nejprve projít nástupním odborným výcvikem (NOV). Před ním se rozhlíží po stanici, učí se místnímu koloritu, žití na stanici, jak to vůbec probíhá, jak fungují jednotlivé výjezdy, zkrátka se musí naučit fungovat v kolektivu. A pokud tohle zvládne, pak ho teprve jeho vedoucí zařadí do NOV a pokračuje v kurzu. Dnes to trvá zhruba půl roku, ono se to teď dost mění, tím, že je potřeba hodně lidí, tak se to i různě zkracuje, ale NOV musí projít všichni. Teprve potom si může nový hasič sednout do auta a vyjet na výjezd. Ale pořád se ještě bavíme o tom, že nemá žádné zkušenosti. Má nějaké teoretické znalosti, praktický výcvik, ale teprve skutečná praxe ho naučí, jak se u zásahu chovat, protože každý výjezd je úplně jiný a člověk musí dost uvažovat nad tím, jak postupovat, jak chránit sebe i ostatní a samozřejmě jak správně zachraňovat. V tomhle je to dost těžké. Všeobecně se tvrdilo, že asi po pěti letech je hasič schopný reagovat samostatně, velitel se na něj může nějakým způsobem spolehnout a dává mu větší zodpovědnost a větší pravomoci u zásahu. Vždycky je to všechno o spolupráci, samozřejmě samotný velitel zásahu je důležitý, ale musí se spolehnout na to, že ostatní dokážou fungovat i samostatně.

Kolik hasičů vyjíždí na jeden výjezd?

Záleží na vyhodnocení operačního střediska podle závažnosti. Může se to pohybovat od základního výjezdového auta, kde je běžně 1+3 nebo 1+5 hasičů. Ale tím, že dnes je velký nedostatek, tak je to běžně 1+3, což znamená řidič (strojník), velitel a dva hasiči. Ale strojník má zodpovědnost za vozidlo a zůstává u něj, takže na samotný zásah reálně zbývají dva hasiči. Pokud se jedná o veselé zásahy, jako je sundání kočky ze stromu, jedno družstvo opravdu stačí. Jakmile ale jde o technický zásah, už je potřeba speciální technika, takže jede jedno družstvo plus žebřík. A u něho je zase řidič a jeden hasič. A takto může počet zasahujících dál stoupat. Další speciální technika může být cisterna, pak máme speciální vozy jako vyprošťovací kontejnery, lodnická auta pro záchranu na vodě, až po speciální techniku, jako jsou vyprošťovací automobily, které jsou různě rozmístěné po celé Praze.

Chápu to ale správně, že vy se svou specializací klasicky vyjíždíte a zachraňujete?

Ano. Základní hasičské znalosti musí mít všichni, ať už je to velitel, strojník, nebo nějaký specialista – všichni musí mít nutné minimum a potom se můžou specializovat dál v odvětví, které je zajímavé. Ale základ je společný úplně pro všechny. Říkáme tomu hasičský dril – tedy sebezáchrana, postupy při hašení, čím smím, čím nesmím hasit při určitém typu zásahu...

Aby byl kolektiv dobrý, musí v něm panovat, obzvlášť v tomto případě, velká důvěra. Buduje se dlouho?

Nějakou dobu člověk určitě musí pracovat na tom, aby ho kolektiv přijal. Někomu to jde samozřejmě rychleji, někomu to trvá déle. Někdy může být problém, že člověk nezapadá ani po dlouhé době, a to se buď zlomí, nebo dotyčný odejde. To poznáte, jestli vás kolektiv přijal, nebo ne. Určitě jsou v tom velké rozdíly, ale z 95 % se to povede. I když je třeba člověk ze začátku trochu nepříznivý, kolektiv ho dokáže zpracovat.

Jak často vás přezkušují?

Jednou za rok. Musíme splnit tabulkově určený proces fyzické zátěže, ať už je to hrubá tělesná zátěž, nebo nějaká kondiční zátěž, to znamená běhání, plavání, sklapovačky, shyby.

Jak se udržujete v kondici?

Máme prostor k tomu, abychom v době svého volna, což je třeba v odpoledních hodinách po školeních a údržbách techniky, navštívili například posilovnu – dnes už je to standardní vybavení na všech stanicích. Nebo provádíme regenerační procesy – sauna, vířivka, tam už záleží, jaké je kde vybavení. Ale je to důležité. Aby se člověk i psychicky cítil dobře, musí zvládat fyzickou zátěž bez nějakých větších problémů. Obzvlášť v Praze je velká spousta výškových budov, takže v plné zátěži vybíhat patra je opravdu náročné a fyzika je hodně znát. Tady na stanici máme velice dobře

vybavenou posilovnu a ve spolupráci s městskou částí máme zdarma přístup do bazénu. Sloužíme v režimu 24 hodin práce a dva dny volna, a ty dva dny volna jsou určeny právě k regeneraci a přípravě na následnou fyzickou zátěž.

Jak se udržujete v kondici psychicky? Máte v týmu psychologa?

Máme. Na stanici máme klasicky interventy, což jsou naši parťáci, ti jsou přímo součástí našeho kolektivu a prošli základním školením psychologické intervence, psychologické první pomoci. A pak jsou zase specialisti – třeba důstojníci, kteří řídí kolektiv těch nižších, poddůstojníků a jsou zároveň třeba psychologičtí interventi. V případě, že člověka trápí něco třeba i z civilního života, může se na ně bez problémů obrátit a pomůžou mu. I když u hasičů, kde je většinou mužský kolektiv, vždycky platilo, že slabost se neukazuje. „Já tady přece nebudu brečet.“ „Mně se nemůže nic stát.“ Ale doba postoupila a myslím, že dnes už si lidé dokážou říct o pomoc. Tím, že jsou psychologové připravení a dělá se osvěta, to dnes už funguje celkem dobře.

Jak hledíte na ženy ve vašem kolektivu? Přímo na sedmičkové stanici jedna žena je.

To je pravda, jedna žena (Michaela Žďárská, historicky první profesionální hasička v ČR, slouží právě v Praze 7, pozn. red.) tady je, akorát já sloužím za směnu A, ona za směnu B, takže se potkáme jen letmo při předávání služeb. Ale jinak samozřejmě víme, jak ji kluci přijali, jak to funguje. Ze začátku to bylo takové rozpačité, protože to bylo dost unikátní. Byli jsme úplně první kolektiv, který mezi sebe vzal ženu. Pokud se tedy budeme bavit o výjezdové jednotce, jinak u hasičů ženy samozřejmě jsou – ať už na operačním středisku, nebo specialistky na chemickou službu, případně v administrativní složce. Takhle to samozřejmě bylo vždycky. Ale přímo mezi „lopatami“ a „mokřými hasiči“ ženy nebyly. Takže na to se kolektiv musel připravit a ze začátku tam určité výkyvy nálad byly, ale sedlo si to. Z mého pohledu v tom není žádný větší problém. Ptal jsem se přímo velitelů béčkové směny a říkali, že se museli tak půl roku sžívat, ale jak jsem říkal už předtím, tak je to v kolektivu vždycky. Pro ni to možná bylo těžší, ale protože je otevřená a veselá povaha, zapadla rychle.

Ani co se fyzické síly týče, není žena v kolektivu problém?

Fyzicky to taky problém není. Ono se totiž někdy ukáže, že je na tom žena fyzicky dokonce lépe než někteří příslušníci – třeba ti starší, ale i mladší. (smích)

Zvládla by být hasičkou i žena s drobnější postavou?

Je potřeba si to vyzkoušet. Zkusit si parametry fyzického přezkoušení. Zásadní ale je, že parametry fyzického přezkoušení jsou nějak nastavené, aby člověk splnil nutné základy, ale potom do toho vstupuje také psychologický faktor stresu. A v takových situacích se tělo chová jinak. Tehdy se to projeví, a pokud člověk zjistí, že dokáže pracovat i pod tlakem a ve stresu a jeho tělo to zvládá, tak proč ne. Je ale potřeba to zkusit.

Slyšela jsem i opačný, relativně radikální názor, že ženy mezi hasiči nemají co dělat.

Já tomu rozumím. Je spousta lidí a obzvlášť starších příslušníků, kteří na to mají opravdu vyhraněný názor. Já si ale myslím, že to není úplně správně. Podle mě by měl příležitost dostat každý, a pokud dokáže, že na to má, není žádný problém. Velitel, který je zodpovědný za celou jednotku, pozná, pokud má nějakou svou „ovečku“, která nestihá, nesplňuje, nezvládá. A je na něm, aby to dokázal nějakým způsobem selektovat. A pokud žena nemá problém s kolektivem a zároveň ho nemá ani fyzicky, tak bych to určitě neodsuzoval. To, že se nějaký muž nedokáže srovnat s tím, že má v kolektivu ženu, je myslím spíš problém v něm samotném. Profesionality bych do toho vůbec netahal. Spíš je to problém každého jedince zvlášť, že není přístupný novým věcem. Sám jsem to mnohokrát zažil. Když jsem byl mladší, chtěli jsme do něčeho vložit nějakou invenci a to bylo samozřejmě špatně, protože 50 let se to takhle dělá, tak přece se to nebude měnit. I když to byl dobrý nápad a časem se to zjistilo a zapracoval se i do výjezdové části a nakonec se ukázalo, že je to vlastně o něco lepší. Určitá zaprděnost tady fungovala léta a na určité úrovni to tak pořád ještě je.

To je ale všude. A pro Čechy je podle mě zaprděnost příznačná.

Rozhodně. Já díky tomu, že mám příbuzenstvo v zahraničí, v Anglii a v Holandsku, jsem měl možnost okouknout zahraniční kolektivy a tam ženy jako hasičky fungují zcela běžně a nikdo s tím nemá žádný problém. Proto jsem i já, byť starší hasič, těmto věcem naprosto otevřený. Říkám, pojďme to zkusit a uvidíme. Problém se ženami v kolektivu je podle mě opravdu hodně postavený na předsudcích.

Je Praha 7 něčím specifická oproti jiným hasičským „revírům“?

Specifická je hodně – jednak se specializujeme na vodu, máme speciální kontejner na čerpání velkého objemu vody, takže vyjíždíme i mimo náš rajon – tam, kde mají svou stanici, ale v těchto případech potřebují naši speciální techniku. A jednak máme vlastně největší rajon v celé Praze. Zátěž výjezdovosti je u nás zdaleka největší. Samozřejmě je to tak napůl s centrální pražskou hasičskou stanicí, která je v Sokolské ulici, ale naše oblast je vážně obrovská. Rajon Hasičské stanice č. 3 Holešovice jsou Holešovice jako takové, plus všechno, co je na nahoru na sever až po Středočeský kraj. Bavíme se tedy o nějakých 1600 výjezdech ročně. I v rámci celé Evropy jsou stanice zřídka takhle zatížené. Tím spíš tu kolektiv opravdu drží při sobě. Je v tom přímá úměra: čím větší fyzická a psychická zátěž, tím lepší kolektiv. Kdybych to trochu přehnal, tak už někdy od roku 1942, kdy holešovickou stanici zřídil říšský protektor, to tady takto funguje a naše stanice je tím význačná a výjimečná.

Budova sedmičkové stanice zůstala od protektorátu vlastně v nezměněné podobě, to je taky docela rarita.

Přesně tak. To bylo další specifikum stanice. Od roku 1942 až do roku 2022 fungovala prakticky v nezměněné podobě. Samozřejmě se netopilo v kamnech, měli jsme ústřední topení, ale to bylo asi tak všechno, co se tam za celou tu dobu změnilo. (smích) V tomto to opravdu byla raritní stanice. Sjížděli se k nám hasiči z Itálie, Německa, Francie, aby se podívali, jak tady v té dřevěné stanici žijeme. Ale místní hasiči si ji oblíbili, mělo to takovou svou...

... temnou historii...

(smích) To taky. Ale mělo to i zvláštní atmosféru. Chvillemi jsme si tu připadali jako na dětském táboře v těch dřevěných boudičkách. Takže to mělo svoje kouzlo, ale v rámci hygieny a dalších věcí to samozřejmě bylo neúnosné, takže se postavila nová stanice a nakonec jsme za ni rádi. Do budoucna plánují postavit další stanice směrem na sever, protože počet obyvatel, které tady musíme chránit, je tak obrovský, že by se to už nezvládalo.

Obecně je hasičů velký nedostatek?

Ano. Je to dost markantní, obzvlášť v posledních letech. Profese je to určitým způsobem prestižní, lákavá, ale vzhledem k fyzické i psychické náročnosti není hasičů tolik, kolik by jich mělo být. Nás je 16 lidí v plném stavu, dříve tady sloužilo 28 lidí a bylo to tak akorát. Bylo by určitě lepší, kdyby nás bylo víc, ale tabulky to neumožňují. Jenomže tabulky jsou nastavené celorepublikově, přitom ale Praha je specifická a komplikovanější oblast.

Stává se často, že noví hasiči u prvního zásahu zjistí, že na to nemají?

To ne. Takových je opravdu minimum. Většinou člověk dopředu předpokládá, co ho čeká, dokáže si to vyčíst, odposlouchat od kolegů nebo u dobrovolných hasičů. Takže se velice zřídka stává, že by na to nový hasič nakonec psychicky neměl. Samozřejmě pro někoho je to snazší, pro někoho je to obtížnější, ale čím déle člověk profesi dělá, čím častěji se setkává s různými problémy i s nepěknými věcmi, tím snáze se lidské tělo přizpůsobuje. To je ale jako s každou profesí.

Odpadávají zájemci často i u psychických testů?

V poslední době jsme zaznamenali, že ano. Já nejsem psycholog, takže nemůžu posoudit, v jakém smyslu se to zadrhává, každopádně může jít o problémy se zodpovědností, kdy je kandidátovi

najednou vysvětleno, že na něj budou kladené určité nároky v samostatnosti, a může se toho zaleknout, a proto těmi testy třeba neprojde. Nemůžu to ale hodnotit nějak stoprocentně.

Jak testy probíhají?

Jako celodenní pohovor, ve kterém jsou zahrnuté nejrůznější testy – reakční test, klasický test na počítání s výběrem a, b, c, test na ano/ne, povídání s psychologem atd. Z toho potom vzejde za celý den určitý výsledek, který by měl psychologovi napovědět, jestli uchazeč na tu profesi má, nebo ne. Jak je ten filtr ale konkrétně nastavený, to ví samozřejmě jenom oni. Já sám jsem tímhle testem prošel před dvaceti lety a dnes už může být situace úplně jiná. Dřív ty nároky možná nebyly takové, ale těžko říct, do toho já nevidím.

Je pravda, že psychologie za tu dobu prošla velkou proměnou. Dnes se třeba hodně mluví o různých poruchách osobnosti, ale nevím, nakolik jde něco takového za jeden den poznat.

Těžko říct, ale říká se, že ty testy jsou tak náročné, že i když člověk zkouší lhát, psycholog to stejně pozná. Otázek a pohovorů je za ten den tolik, že je možné vyhodnotit, jestli to kandidát zkouší nějak obejít, a jeho pravá osobnost se stejně ukáže.

Napadá vás nějaký bizarní výjezd?

Jednou to bylo takové dost bizarní. Operační středisko nám vyhlásilo, že je kůň na stromě. Tak jsem se zamyslel a říkám si „aha, tak to jsem ještě nezažil“. Tam byla taková nízká jabloň, která byla stavěná do věčka, kůň se vzepjal a chudák dopadnul přímo do toho věčka. Zachránili jsme ho vyprošťovacím zařízením. Ty veselejší výjezdy bývají většinou spojené se zvířátky. V dnešní době sociálních sítí má vždycky největší ohlas zachráněná kočička. Ta mívá statisíce lajků.

Jinak mi hlavně ze začátku ledacos přišlo bizarní. To si říkáte, jak je něco takového vůbec možné. Setkáte se taky s pár adepty na Darwinovu cenu (ironicky míněné ocenění pro lidi, kteří se pro nedostatek soudnosti a zdravého rozumu obvykle velice hloupým způsobem sprovodili ze světa; cena je pojmenována po Charlesi Darwinovi, zakladateli evoluční biologie a autorovi teorie přirozeného výběru, pozn. red.), ale postupem času člověk otupí a už ho skoro nic nepřekvapí. Jediné, co mě dokáže překvapovat dodnes, je neohleduplnost ostatních lidí – ve smyslu „já zrovna žádný problém nemám, tak proč bych měl řešit něco, co se mě vůbec netýká“. A to se ne bavíme jen o autech na silnicích, která vám neumožní projet, ale my třeba zaparkujeme u hořícího bytu a za pět minut přijde někdo s tím, že mu tam parkujeme a on potřebuje jet do práce. Tohle mi přijde opravdu bizarní. A bohužel se mi zdá, že se to děje čím dál víc.

Nebo to možná víc vidíte...

To je možné. Když děláte tuhle profesi déle, už se vám přece jen rozšiřují obzory. Když je člověk mladší, má spíš tunelové vidění, snaží se neudělat žádnou chybu a jede si nějakou zažitou praxi, aby ohlídal hlavně sám sebe, případně ostatní. Postupem času se to automatizuje, jste si jistější, rozšiřuje se vám obzor a vnímáte věci kolem sebe možná dramatičtěji, než by třeba bylo záhodno.

Váš pohled na svět je opravdu dost specifický. Vnímáte ho z jiného úhlu, než je běžné.

Ono se dá říct, že tam pracuje i nějaký syndrom vyhoření, ale zase vám potom některé problémy v civilním životě přijdou triviální. Což ale taky není úplně správné. Když se člověk v práci setkává s problémy, které jsou opravdu závažné, má určitou latenci k problémům, které ho mohou provázet v civilním životě. Pro to ale zase nemusí mít pochopení třeba partner. S tím jsem se za těch 20 let taky párkrát setkal a je potřeba si to nějakým způsobem uvědomovat. Řešíte závažné problémy, ale musíte se věnovat i těm triviálním.

Co je nejčastějším spouštěčem požáru v domácnostech? Hned mě napadá rychlovarná konvice zapojená do proudu...

Ano, nejčastěji je to technická závada. A setkáváme se s tím běžně – do jedné zásuvky je třeba

zapojených sedm spotřebičů, takže tam vzniká teplotní napětí v rozvodech a stane se to raz dva. Nebo nekvalitní spotřebiče. Tohle bylo dřív horší, dnes se přece jen vyžaduje větší kontrola. Jak už je člověk profesí trochu zdegenerovaný, tak jakmile se byt opouští na nějakou delší dobu, vypínám i vodu, vyndávám všechno ze zásuvek. Když se odjede na dovolenou, tak už jen kvůli tomu, že jsou tam pancéřové hadice na vodu, stačí drobný únik vody, a když to necháte týden kapat, jsou z toho další problémy. Na odtékající vodu jezdíme taky poměrně často.

Je v Česku povinností mít v domácnosti hlásič požáru?

Podle nové vyhlášky při budování nových bytů už ano. Ale pořád je, obzvláště tady v Praze, spousta starých zástaveb. V těch činžácích z první republiky směrem na Letnou to nebývá úplně standard, ale hodně se to zlepšilo. Každá nově zkolaudovaná budova musí mít detektor kouře, hlásič požáru a případně taky hlásič oxidu uhličnatého. Taková krabička stojí pár korun a každý je tím dnes už vybavený. V tomhle ohledu se bezpečnost hodně zlepšila. Od starších hasičů s povzdechem v hlase občas uslyšíte: „Dneska už se moc nehasí! Dneska už je všechno hlídáno!“ (smích) Ale to je dobře.

Tak pokud není člověk pyroman, což se v případě hasiče asi taky může stát...

Pár takových příběhů už jsem taky zaslechl, ale většinou jsou hasiči natolik chytří a obezřetní, že spíše naopak rozdávají moudra všude kolem sebe a chovají se i v civilním životě preventivně.

Potřebuje hasič ke své profesi moudrost a inteligenci? Mně osobně se zdá, že hasiči bývají vzdělaní, kultivovaní, mají přehled. Když to řeknu nekorektně, tak nějaký hlupák by k vám asi nastoupit nemohl...

Nezapadl by do kolektivu. Skutečně je to tak. Ať už se jedná o nějakou základní manuální zručnost, nebo i přemýšlení nad věcmi logicky a v souvislostech – to je všechno hodně důležité. Protože potom se na něj velitel opravdu může spolehnout. Ví, že si to v hlavě dokáže uspořádat tak, že na sebe i na ostatní dá pozor, a dokáže postupovat tak, že přemýšlí o věcech dopředu. Každý rok procházíme i nějakými znalostními testy, kde nás přezkušují také z odborných záležitostí, takže jde opravdu o hodně široký záběr. Od chemických znalostí přes výpočty hmotností a požární zátěže až po předpoklad, kdy dojde ke zhroucení některých budov – to jsou všechno dost odborné záležitosti. A záběr je tak široký, že hasič musí opravdu vědět od každého něco. Samozřejmě do toho můžeme zahrnout i zdravotnické vzdělání, které je na vyšší úrovni, než má běžný civilista. Takže těch věcí je takové množství, že kdyby dotyčný neměl nějakou základní inteligenci, nepojme to a pochopitelně by se to pak projevilo.

Zároveň musí mít začínající hasič minimálně střední školu s maturitou?

Ano. A výhodou je samozřejmě technické vzdělání. Není to podmínka, ale je to výhoda.

Chodí vám sem i vysokoškoláci?

Chodí. Zrovna tady na směně máme už dva.

S technickým zaměřením?

Jeden z nich je právník.

Právník hasičem?

My jsme se taky divili a ptali jsme se, co ho k takovému rozhodnutí přivedlo. A on nám vysvětloval, že si to chtěl zkusit, chtěl si zažít něco jiného, že ho bavilo studium, ale právnická praxe už ho nebavila. Nakonec je to člověk, který je v kolektivu na velice vysoké úrovni, takže proč ne. I vysokoškolák se může stát hasičem. Navíc někdo takový může mít výhodu určité vize toho, že se bude odborně rozvíjet dál a může se dostat do nějakých důstojnických pozic, pokud na to má a má na to národu. Takže má zase o něco víc otevřené dveře v tomto směru.

Jak byste motivoval nováčka? Někoho, kdo zvažuje, že se chce stát hasičem, ale neví, jestli

na to má předpoklady, a není si jistý, zda je to pro něj to pravé?

Myslím, že největší motivací je pocit zadostiučinění. Pomoc druhým přece jen, jak já říkám, „vylepšuje karmu“ a tohle v sobě každý určitým způsobem máme. Další složkou je pak finanční motivace v rámci výsluh, což se ale týká až starších hasičů. Pocit dobře odvedené práce a práce v kolektivu je rozhodující faktor. Neznám tady nikoho, kdo by ráno do práce vstával s nechutí – všichni jdou do práce s tím, že je to baví a mají super kolektiv a na samotnou práci se těší. A jak už jsem říkal – nejdůležitější je, aby člověk dělal práci rád.

Vzpomenete si ze své praxe na nějaký silný moment?

Určitě požár hotelu v Náplavní ulici v lednu 2018, to byl hodně diskutovaný zásah, tam jsme ještě s jedním novým kolegou, nezávisle na sobě, spadli z druhého patra. Což je přesně ten moment, kdy si člověk říká, že už to vůbec nemuselo dopadnout dobře. Pak se vám v hlavě odehrávají různé věci a říkáte si, jestli na to člověk vůbec ještě má nebo si měl dávat větší pozor nebo kde udělal chybu, a snažíte se sám sebe zhodnotit. Zapamatovatelné jsou každopádně hlavně ty momenty, kdy jde člověku, jak se říká, o kejhák.

Nastávají takové momenty často?

To ne, za těch dvacet let jsem se do situace, kdy šlo opravdu o život, dostal tak čtyřikrát.

Jaké jsou stinné stránky vaší profese kromě toho, že je nebezpečná?

Dnes se hodně mluví o tom, že člověk při téhle profesi opravdu huntuje tělo. Nejde ani tolik jen o fyzickou náročnost, kdy nastane poplach třeba ve tři hodiny ráno a musíte tělo okamžitě rozhybat k plnému výkonu, ale taky o vlivy prostředí – práci v toxickém prostředí, kde je velký obsah kouře, chemické látky... Dnes už jsme sice hodně dobře chráněni oblečením a dýchacími přístroji, ale tělo různé látky absorbuje póry přes kůži a tomu se úplně zabránit nedá. A když takovou profesi děláte déle, může se to nastrádat. Pak samozřejmě záleží, jak o sebe člověk pečuje, jak dodržuje dekontaminaci, k čemuž patří třeba návštěva sauny, vírivky a celková regenerace, která k této profesi vlastně neodmyslitelně patří. Když se člověk snaží, dokáže to hodně eliminovat, ale přesto tam nějaký vliv stále je. Tohle je za mě tedy nejhorší aspekt, který z této práce může vyplynout – samozřejmě z dlouhodobého hlediska.

Může se hasič stát na adrenalinu, který pravidelně prožívá, závislý?

Určitě. Když si potom člověk začne uvědomovat, že by odešel a začal dělat něco jiného, je to hrozně drastické. Je opravdu zvyklý na určitý přísun adrenalinu a najednou ho mít nebude, takže si to bude muset třeba něčím nahradit, protože jeho tělo už nějakým způsobem pracuje. Od kolegů, kteří skončili, dobře vím, že jim naše práce velice chybí, a je to na nich znát.

Děje se často, že na sebe řvete a někdo někomu něco nařizuje? Hádáte se někdy?

Velice zřídka. Náš kolektiv je tak dobře sehraný, že pokud se někomu něco nelíbí, jsme naučení říct si to na rovinu a emoce jsou kolem toho minimální. Funguje to i tak, že ve volném čase se kolegové nemusí shodnout na všem, ale u zásahu jsou si potom jistí, že se na sebe navzájem můžou spolehnout třeba i přesto, že spolu měli před chvílí nějaké neshody. Na tomhle je to založené a bez toho by to nemohlo fungovat. Pořád se můžeme bavit o tom, že jsou neshody mezi vedením a těmi, co jsou níž, ale to je podle mě naprosto přirozená věc. A jak se říká, nespokojenost je základ pokroku, takže aspekty nespokojenosti a nespokojení lidé vždycky musí být, aby vznikaly nějaké třecí plochy a mohlo to být úspěšnější než dřív.

Míváte problém od profesně zabarveného vnímání světa upustit?

Někdy s tím mám velký problém. Mám dvanáctiletého syna, a když vidíte různé nehody, lidi utopené ve vodě a podobně, je člověk opravdu hrozně opatrný a neustále mu něco vysvětluje. Určitě mi to dělá problém.

Dá se v bezpečnosti dělat lepší osvěta, než je?

Pořád je na čem pracovat. Ať už jde o poskytnutí první pomoci mezi laiky, nebo opatrnost na silnicích a v domácnostech. Pokud se stane nehoda, je to většinou důsledek několika faktorů a často je mezi nimi právě zanedbání. Někdy je nám vyčítáno, že jsme tak důslední, až je to na škodu – třeba v případě výstavby nových bytových jednotek, ale bez toho to prostě nejde. Bezpečnost by měla být vždycky na prvním místě.

Ondřej Havlíček (*1983) se hasičské profesi věnuje 20 let, na holešovické stanici slouží 12 let a v Praze 7 také žije. Ve volném čase jezdí na Vltavě s parníkem a výborně vaří. Profesi hasiče zdědil po otci a v hasičské uniformě se v podstatě už narodil. Do budoucna zvažuje, že by se mohl přesunout do velitelské pozice, jak ale sám zmiňuje, svou práci dělá rád především proto, že se může dostat do první linie.

<https://www.praha7.cz/nespokojenost-je-zaklad-pokroku>